

Daar bij Bilal of Lalezar moet hij Abdi gaan zoeken, hem meebrengen en het zeggen. Hij moet het dringend opruimen, het huis. Zeg tegen hem dat hij het opruimt. Het is urgent.

Suat Yenice: 'Ik ben binnengehaald wegens mijn contacten in de Turkse wereld. Moet ik dan ineens ontkennen dat ik die jongens ken?'

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Marcel van den Bergh

Rechts: Yenice in zijn politie-uniform. Links, van boven naar beneden: een aansteker in de vorm van een pistool, de voormalige burgemeester van Helmond, Fons Jacobs, en coffeeshop Carpe Diem in dezelfde plaats.

Foto's ANP, Marcel van den Bergh / de Volkskrant

ANP

Rechtenvrij

Hij is veroordeeld wegens het lekken van informatie naar criminelen. Ik ben erin geluisd, zegt oud-agent Suat Yenice. Over foute kennissen, anonieme tips en een onduidelijk getapt gesprek.

DOOR SJORS VAN BEEK FOTO MARCEL VAN DEN BERGH

Het is 21 september 2011 als de microfoons van de recherche dit gesprek, gevoerd in het Turks, registreren. De opname duurt vijf minuten, waarin de sprekers - in

het tapverslag aangeduid met NN1 en NN2 - slechts kort met elkaar praten.

Onduidelijk is of het gesprek plaatsvond in of buiten de auto waarin de microfoons zijn geplaatst. Mogelijk registreerden ze het gesprek door het open raampje. Wat wel duidelijk is: de betreffende auto is van een politie-agent, Suat Yenice. Wat ook duidelijk is: die ochtend heeft Yenice een mutatie in de politiecomputer bekeken, over een hennepkwekerij in Tilburg.

Dus wat registreren de afluistermicrofoons deze woensdag? Waarschuwt Yenice een drugsdealer? Volgens de korpsleiding van de politie Zeeland-West-Brabant wel. Volgens het Openbaar Ministerie, dat met veel moeite en maximale inzet van middelen het bewijs tegen Yenice heeft verzameld, ook. De rechter nam dit over en veroordeelde Yenice in december 2013 tot een jaar cel.

Maar wie was die tweede persoon, NN2? Zijn identiteit is nooit komen vast te staan. En wat zeiden NN1 en NN2 werkelijk? Justitie beweert dat er wordt gezegd dat iemand dringend zijn hennepkwekerij moet opruimen, maar andere tolken komen later met andere vertalingen.

Yenice (52) zelf zegt: 'Ik ben er ingeluisd. Alle zogenaamde bewijsmateriaal is opgeplust, enkel en alleen om mij te kunnen slopen.'

Hij is berooid. Ontslagen. Verbitterd. En hij vecht als een bezetene om zijn bezoedelde naam te zuiveren. Daarom heeft hij in 2015 aangifte gedaan tegen onder anderen de officier van justitie die zijn zaak leidde, Lucas van Delft. Begin februari kwam diezelfde Van Delft in opspraak in een andere

kwestie: hij heeft doodsbedreigingen aan zijn eigen adres in scène gezet.

Als de recherche in 2011 de opname maakt in de auto van Yenice, is dat niet voor het eerst dat hij in het vizier is. In 2005 doet de politie Midden- en West-Brabant al een integriteitsonderzoek, na diverse meldingen van de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE), de inlichtingeneenheid van de politie, die tips uit het criminele milieu verzamelt. Tips die worden aangemerkt als 'betrouwbaar' kunnen de aanleiding vormen van een strafrechtelijk onderzoek. Wie de tipgevers zijn, weet alleen de CIE. Hun identiteit komt, ook in de rechtszaal, niet naar buiten.

Over Yenice komen in de loop der jaren nogal wat meldingen binnen. Ze zijn uiteenlopend van aard, maar hebben allemaal dezelfde strekking: de agent heeft dubieuze contacten, is corrupt en lekt informatie. Yenice speelt tijdens het vrijdaggebed in de moskee politiegegevens door, meldt een informant. Hij ontvangt thuis criminelen, meldt een ander. Hij perst hennepkwekers af en dreigt dat de politie binnenvalt als ze niet betalen, aldus een derde tip. Hij heeft een auto aangenomen als smeergeld, stelt een volgende. En de politieman drinkt te veel en is gokverslaafd, melden anderen tussen 2005 en 2011.

De vele tips betreffen niet alleen Yenice: in het criminele milieu zingen herhaaldelijk verhalen rond over meerdere corrupte Brabantse agenten, vangt de CIE op.

In 2005 wordt Yenices zoekgedrag op politiecomputers met terugwerkende kracht bekeken, maar dat levert geen belastende informatie op. 'Ook toen al werd heel veel over cliënt gekletst, geroddeld en op een beschadigende manier informatie in bepaalde Turkse circuits rondgestrooid. Die kwam bij de CIE

terecht, maar leverde na onderzoek niks op', zegt Yenices advocaat jaren later bij de rechtbank.

Yenice: 'De gekste beschuldigingen zaten er tussen. Dat ik het huis van mijn burens had gekocht om er hennep te kweken bijvoorbeeld. Allemaal niet waar gebleken.'

Wellicht was hij het lokaas om een grotere vis te vangen. Rechercheurs van het onderzoeksteam dat hem volgde hebben Yenice, zo beweert hij, later heimelijk toevertrouwd dat het team zélf meermaals de CIE tipte om het onderzoek maar voort te kunnen zetten.

Voorjaar 2009 komen er weer CIE-meldingen, onder meer dat Yenice tegen betaling informatie zou lekken naar de Tilburgse drugshandelaar Yusuf A. en nog twee anderen. De rijksrecherche start een grootschalig onderzoek met de codenaam 'Ob'. Yenice wordt van augustus 2009 tot juli 2010 geschaduw. In april 2010 meldt de CIE: 'Bij de politie te Tilburg werken een tweetal Turkse politiemannen die corrupt zijn. Een van hen heet Suat en is hoofdagent.'

De CIE noemt ook de andere agent met voornaam, maar de politie concludeert meteen 'dat onduidelijk is wie er exact mee wordt bedoeld'. In de oorspronkelijke processen-verbaal is die tweede naam weggelakt 'wegens andere opsporingsbelangen'. Pas na veel rumoer van Yenice en zijn advocaat kwam het ongelakte document boven water. Yenice heeft Justitie een krantenknipsel - ingezien door de Volkskrant - gegeven waar de betreffende agent in functie en met zijn naam en foto erbij in voorkomt. 'En ze kunnen hem zogenaamd niet vinden..?! Dat is gewoon onmogelijk.'

Medio 2010 loopt het onderzoek vast, er is voor de tweede keer niks tegen Yenice gevonden. Dan komt

in juli het bericht: 'Yenice levert, met zijn broer als tussenpersoon, informatie aan drugshandelaar S.'. Die broer is gemeenteraadslid voor GroenLinks in Tilburg. De recherche hervat het onderzoek en geeft het dit keer de codenaam Atlas.

Het onderzoek richt zich in eerste instantie op de Tilburger Yusuf A. Die is in 2010 de drugsleverancier van Carpe Diem, de coffeeshop in Helmond waar tweemaal aanslagen op werden gepleegd. De toenmalige Helmondse burgemeester Fons Jacobs dook vanwege die geruchtmakende coffeeshop-affaire langdurig onder.

De recherche wil, aldus het dossier, 'via A. informatie over Yenice vergaren'. Daarnaast begint ze ook een onderzoek naar Yenices handel en wandel. Ditmaal haalt de recherche alle mogelijke opsporingsmiddelen uit de kast, blijkt uit de ruim tienduizend pagina's dossierstukken. In de auto van Yenice worden een bakken en af luisterapparatuur geplaatst, zijn telefoons worden getapt, hij wordt permanent geobserveerd en een undercover-agent legt via een kapperszaak in Rotterdam contact met Yusuf A.. A. pocht tegenover deze undercover-agent 'Gerard' dat hij 'wel vaker zaken deed met corrupte agentjes'. Een pseudokoop wordt op touw gezet rond Yusuf A. en zelfs de telefoon van Yenices broer, het Tilburgse gemeenteraadslid, wordt afgeluisterd. Eind 2011 rondt de recherche de operatie af en op 7 februari 2012 worden Yenice, Yusuf A. en nog vijf mannen opgepakt.

Cruciaal in het bewijs tegen Yenice is het afgeluisterde gesprek van september 2011. Maar wat werd er op die dag daadwerkelijk gezegd? Twee tolken menen de naam 'Abdi' te horen, twee andere tolken horen de naam niet. Tijdens de verschillende vertaalsessies twijfelen de tolken ook of ze nu evi (huis) of evet (ja) horen. En het Turkse woord voor 'opruimen' kan

ook 'verzamelen' betekenen.

Yenice beweert dat de tolken zijn 'aangestuurd' om de meest ongunstige vertaling op papier te zetten. 'Verbalisanten hebben de namen Abdi, Bilal en Lalezar in het oor van de tolken gefluisterd', stelt Yenice, die zegt zich het gesprek niet te kunnen herinneren.

Die ochtend had hij een mutatie in de politiecomputer over de hennepkwekerij bekeken omdat, zo verklaart hij, een bekende veelpleger die nacht tot in die straat was achtervolgd. Yenice is op dat moment coördinator van het veelplegerteam van de politie en wilde weten wat er die nacht met 'zijn' verdachte was voorgevallen. 'Ze hebben mijn account tijdens de diverse onderzoeken jarenlang bekeken en nooit dubieus zoekgedrag gevonden', aldus Yenice.

Bij een inval in de betreffende woning, een maand later, treft de politie alleen de resten van een kwekerij aan. Een dag na de inval gaat Yenice uit eten. In het restaurant is ook de in het getapte gesprek genoemde Abdi aanwezig. Hij is de eigenaar van de binnengevallen woning. Volgens Justitie was het etentje de gift voor de gelekte informatie, volgens Yenice was het een gewoon etentje waar enkele kennissen de maaltijd betaalden en hijzelf twee flessen raki voor zijn rekening nam. 'Ik at daar wel vaker met meerdere mensen tegelijk, maar kon me later niet herinneren met wie ik die ene avond exact aan tafel heb gezeten.'

Observatieverslagen van binnen in het restaurant zijn er niet. Gezien is slechts dat Yenice en Abdi samen naar buiten kwamen. Yenice zegt dat hij indertijd niet wist dat Abdi in 'het milieu' zat. 'Anders had ik me nooit met hem ingelaten. En daarbij: als ik corrupt was, zou ik toch niet voor één etentje alles op het spel zetten..?'

Toch is het niet de enige aanwijzing tegen Yenice. In een ander getapt telefoongesprek vraagt hij aan ene U. om 'zakgeld' - naar eigen

zeggen terugbetaling van een schuld van U. aan hem. U., die samen met Yenice werd gearresteerd en is veroordeeld wegens hennepdelicten, bevestigt bij de rechtercommissaris dat hij geld had geleend van Yenice.

Diezelfde U. probeerde, blijkt uit de taps, Yenice om te kopen door hem winsten uit hennephandel te beloven, maar Justitie vond geen bewijs dat Yenice hierop inging.

Tot slot is er een kwestie rond een auto. Volgens Yenice een gewone inruil, volgens Justitie een gift. Ook in die zaak krijgt het OM het bewijs niet rond en laat het de aanklacht vallen.

Het dilemma van Justitie was dat het immense dossier talloze tapgesprekken en situaties bevatte die de wenkbrauwen doen fronsen. Maar alle jarenlange opsporingsinspanningen ten spijt: corruptie op heterdaad komt er - buiten dat ene betwiste tapgesprek - niet in voor. Volgens Justitie wijst alle informatie bij elkaar overduidelijk op een foute agent. Yenice zelf zegt dat er 'niets is aangetoond'. Geen gesprek waarin klip-en-klaar over omkoping wordt gesproken, geen bewijsbaar doorgeven van politiedocumenten of ontvangst van een envelop met geld. En Yenice stelt dat 'af en toe een praatje in het theehuis' met mensen waarvan later blijkt dat ze crimineel zijn, hem niet verweten kan worden.

Eind 2013 komt de zaak voor bij de rechtbank in Breda. Officier van Justitie Lucas van Delft, momenteel zelf geschorst wegens het in scène zetten van een doodsb bedreiging aan zijn adres, erkent in zijn requisitoir dat er verschillen zitten in de vertalingen van het cruciale, afgetapte gesprek. 'De essentie is duidelijk: Yenice geeft opdracht dat het huis dringend opgeruimd moet worden.'

De rechter neemt die visie over en weegt daarbij andere gebeurtenissen rond dat

tapgesprek zwaarwegend mee. Tien minuten na het gesprek belt ene A.K. met Abdi en vraagt hem 'snel te komen'. Deze A.K. verklaart Abdi te hebben gebeld op verzoek van ene A.S. Dat was dan mogelijk de NN2-man uit het afgeluisterde gesprek met Yenice, redeneren zowel OM als de rechtbank.

'Wat er ook van die verschillende vertalingen zij', luidt het vonnis, 'naar het oordeel van de rechtbank wordt uit het gesprek wel degelijk duidelijk wat de bedoeling van Yenice is geweest, namelijk dat aan K. (de echte naam van Abdi, red.) moest worden doorgegeven dat hij zijn hennepkwekerij dringend moest gaan opruimen'.

Ook straft de rechtbank Yenice voor vuurwapenbezit: een aansteker in de vorm van een pistool. Het kleinood, in 2002 gewonnen op de Tilburgse kermis lag, nog in de verpakking, al jaren in een verhuisdoos bij Yenice thuis. 'Men heeft er gewoon alles aan gedaan om mij in het verdachtenbankje te krijgen', zegt Yenice. In de periode dat de politie Yenice tapt en schaduwet, doet de AIVD een reguliere screening. De dienst geeft een verklaring van geen bezwaar af.

Begin vorig jaar doet Yenice in zes uren lange sessies bij de politie in Utrecht aangifte tegen officier van Justitie Lucas van Delft, de rechter-commissaris van zijn zaak, het Korps landelijke politiediensten en 24 rechercheurs van politie en Rijksrecherche die erbij betrokken zijn geweest. Volgens Yenice hebben zij strafbare feiten gepleegd, onder meer door te sjoemelen met de vertaling van de tapverslagen en door getuigen aan te zetten tot belastende verklaringen. Zo zouden twee rechercheurs tegen een medeverdachte hebben gezegd dat hij moest verklaren dat Yenice corrupt was.

Als Yenice uiteindelijk wordt ontslagen, is dat niet wegens corruptie, maar wegens 'ernstig

plichtsverzuim'. Plaatsvervangend korpschef Bik schrijft, een maand voordat de rechtbank haar vonnis velt, dat 'onvoldoende vaststaat' dat Yenice 'een gift heeft aangenomen voor het geven van vertrouwelijke politie-informatie'.

Wel heeft Yenice 'onvoldoende duidelijkheid' gegeven over onder meer het etentje, en 'daarom de schijn niet kunnen wegnemen dat hij in ruil voor het geven van vertrouwelijke informatie (...) is beloond'. Ook de bezwaarcommissie van de politie vindt dat Yenice 'had nagelaten de twijfels omtrent zijn integriteit weg te nemen door geen duidelijke en ondubbelzinnige antwoorden te geven op de gestelde vragen'. Ontslag vanwege 'zeer ernstig plichtsverzuim' is dus terecht, oordeelt de commissie en later ook de Centrale Raad van Beroep. Yenice had, een dag na de politie-inval, 'niet moeten ingaan op de uitnodiging voor het etentje'. Ook staat volgens de Raad 'vast dat Yenice contacten had met personen met criminele antecedenten'.

Yenice: 'Ik ben in 1974 naar Nederland gekomen en met mij honderden andere Turkse jongens. Ik ken er veel en ben van jongsafaan veel met hen opgetrokken. Yusuf A. ken ik al 40 jaar. In de loop van ieders leven gaan de wegen uiteen: de een wordt pooier, de ander coffeeshophouder en een derde politieman. Ik heb meermaals verklaard dat ik niet wist dat die Abdi in het drugsmilieu zat. Moet ik dan ineens gaan ontkennen dat ik die jongens ken?

'Ik ben in 1990 bij de politie binnengehaald juist vanwege mijn kennis van de Turkse wereld en mijn contacten daar. De Nederlandse collega's hebben mij en de andere allochtone agenten nooit vertrouwd'.

Hij is in hoger beroep gegaan in de strafzaak. Bij de regiezitting op 18 januari wandelt Yenice,

ongeschoren en met een verbeterd trek om de mond, de rechtszaal in Den Bosch binnen. Hij is wrokkig, noemt zichzelf 'een lopende tijdbom', vanwege het vermeende onrecht dat hem is aangedaan. 'Ik heb jarenlang naar eer en geweten gewerkt om de criminaliteit te bestrijden. Het was mijn broodwinning en alles waarvoor ik leefde, werk kwam vóór mijn gezin. Ik heb nergens spijt van. Waarom ik moest sneuvelen? Ik weet het echt niet.'